

Länsstyrelsen i Södermanland

David Liderfelt

Vattenmyndigheten i Norra Östersjön

vattenmyndigheten.i.norra.ostersjon.vastmanland@lansstyrelsen.se

Återkoppling av Länsstyrelsen i Södermanlands läns återrapportering av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027

Vattenmyndigheten i Norra Östersjön har tagit emot Länsstyrelsen Södermanlands läns rapportering av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. Tack för ert svar!

I denna skrivelse finns Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns sammanställning av era svar tillsammans med information av hur andra länsstyrelser svarat, nationellt och i Norra Östersjöns vattendistrikt. Vi vill med skrivelsen förmedla övergripande återkoppling på er rapportering. Vi ser också fram emot fortsatt dialog kring genomförandet av åtgärderna i samband med vårt besök hos er när vi ses för "En dag om vattenförvaltning".

I Norra Östersjöns vattendistrikt finns hela eller delar av 7 länsstyrelser. Vattenmyndigheten i Norra Östersjön återkopplar om återrapporeringen av åtgärdsprogrammen till länsstyrelserna i Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län och Örebro län. Länsstyrelsen i Östergötland får sin återkoppling från Vattenmyndigheten i Södra Östersjön. Länsstyrelsen i Dalarna får återkoppling från Vattenmyndigheten i Bottenhavets vattendistrikt. Länsstyrelsen Örebro län får även återkoppling från Vattenmyndigheten Södra Östersjön om sin återrapportering av Delåtgärdsprogram mot torra och vattenbrist.

Sammanfattning och generella medskick

År 2027, tidpunkt då miljö kvalitetsnormerna ska ha uppnåtts

Vattendirektivets målsättning är att god status eller potential skulle uppnås i alla vattenförekomster till år 2015. Med stöd av vissa undantagsbestämmelser har uppfyllande av målet kunnat skjutas fram tidsmässigt, dock som längst till 2027. Det innebär att alla rimliga åtgärder förväntas vara genomförda senast år 2027. Efter 2027 kommer en tidsfrist för att nå miljö kvalitetsnormerna vid en senare tidpunkt endast vara möjlig om åtgärder är genomförda, men att en viss tid för naturlig återhämtning i vattenförekomsten samtidigt krävs för att miljö kvalitetsnormen ska nås. Efter 2027 minskar alltså Sveriges möjligheter att sätta undantag i form av tidsfrist. Det betyder att de åtgärder som behöver göras för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten i de allra flesta fall behöver utföras innan år 2027. Det här inkluderar även de administrativa åtgärderna i åtgärdsprogrammen för vatten, vilka därmed behöver vara genomförda fullt ut fram till 2027.

Mer resurser behövs till genomförandet av länsstyrelsernas åtgärder

Åtgärderna i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande för åtgärdsmyndigheterna att genomföra. Det framgår av 5 kap 3 och 11 § Miljöbalken.

Utifrån Länsstyrelsernas rapportering pågår arbete med att förbättra och skydda vattenmiljöerna i distriktet. Till viss del görs arbetet med utgångspunkt från miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vattenmyndigheten konstaterar ändå att Länsstyrelserna i Norra Östersjöns vattendistrikt genomgående behöver öka genomförandegraden och prioritera arbetet med åtgärder högre. I många fall hänvisar Länsstyrelserna till att det behövs mer resurser för att öka genomförandegraden.

Finansieringen av Länsstyrelsens åtgärder i åtgärdsprogrammet sker inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Mer information om kostnad och finansiering finns i kap 3 i åtgärdsprogrammet. Vattenmyndigheterna har också publicerat ett underlag för länsstyrelsernas finansiering av åtgärderna i åtgärdsprogrammet. Den återfinns på vattenmyndigheternas hemsida: [Underlag för länsstyrelsernas finansiering för vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022-2027 | Vattenmyndigheterna](#)

Varje länsstyrelse behöver tydliggöra sitt resursbehov för genomförandet av sina åtgärder i Åtgärdsprogram 2022–2027 i budgetunderlaget till regeringen.

Vi noterar också att det för flera av länsstyrelsernas åtgärder behövs mer och bättre vägledning och stöd, samt erfarenhetsutbyten. Vattenmyndigheterna har inte mandat att vägleda i frågor om tillsyn och prövning eller vägleda om fysisk planering, men noterar att många uttrycker behovet. I vissa fall kan Vattenmyndigheten bidra till erfarenhetsutbyten, förtydliganden och stöd, men i huvudsak hänvisar vi till den myndighet som har ansvar för att vägleda. Vägledande myndigheter för uppgifter som länsstyrelserna har i åtgärdsprogrammet för vatten är Boverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket eller Havs- och vattenmyndigheten.

Stöd från Vattenmyndigheterna till åtgärdsmyndigheterna

Vattenmyndigheterna har tagit fram olika stöd för att förenkla kommunernas åtgärdsarbete:

- De fem vattenmyndigheterna har gemensamt tagit fram underlag som kan hjälpa handläggningen inom olika områden. Se våra [Digitala åtgärdsunderlag](#)
- De fem vattenmyndigheterna har också tagit fram en sammanställning av riskbedömningar av vatten som inte når god status till 2027 gällande övergödning, miljögifter och fysisk påverkan. Här finns också information om åtgärder för vattenskydd. Materialet presenteras per kommun eller län) i tabellform. Du kan läsa mer om tabellen eller ladda ner den här: [Planeringsunderlag i Excel](#).
- Gällande åtgärder mot övergödning har de fem vattenmyndigheterna tagit fram ett kartunderlag för att underlätta prioriteringen av övergödningsåtgärder. Detta underlag går också att ladda ner. Se [Övergödningskartan](#).
- Vattenmyndigheterna har tagit fram utbildningsmaterial som främst riktar sig till kommunpolitiker som kan vara värdefullt även för andra och beställa det på vår webbplats: [Utbildning för kommunpolitiker](#). Därutöver finns också en skrift riktad till politiker – [Nyttan med bättre vatten](#) – som finns att ladda ner eller beställa på vår webbplats.

Återkoppling per åtgärd

Nedan finns figurer som visar hur samtliga 21 länsstyrelser svarat på frågor om de 12 åtgärder som är riktade till länsstyrelser i Åtgärdsprogram 2022–2027. Svaren bygger på en självutvärdering hos respektive länsstyrelse, motivering samt vad länsstyrelsen angett behövs för att öka genomförandet. I vår återkoppling ingår för respektive åtgärd; en sammanställningen av samtliga länsstyrelsers svar, en redovisning av er länsstyrelses svar och motivering samt Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar till ert svar.

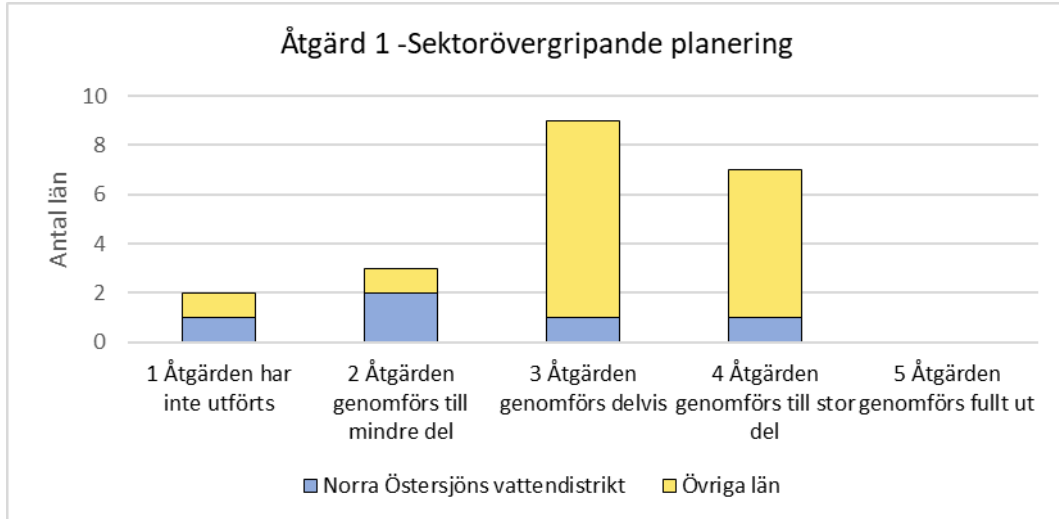
Alla enkätsvar som inkommit från länsstyrelser, kommuner och nationella myndigheter kommer att publiceras som ett Exceldokument på Vattenmyndigheternas webbplats.

För att se frågornas utformning hänvisar vi till vårt utskick av enkäten samt sidan [till stöd för självutvärderingen](#) på vattenmyndigheterna.se..

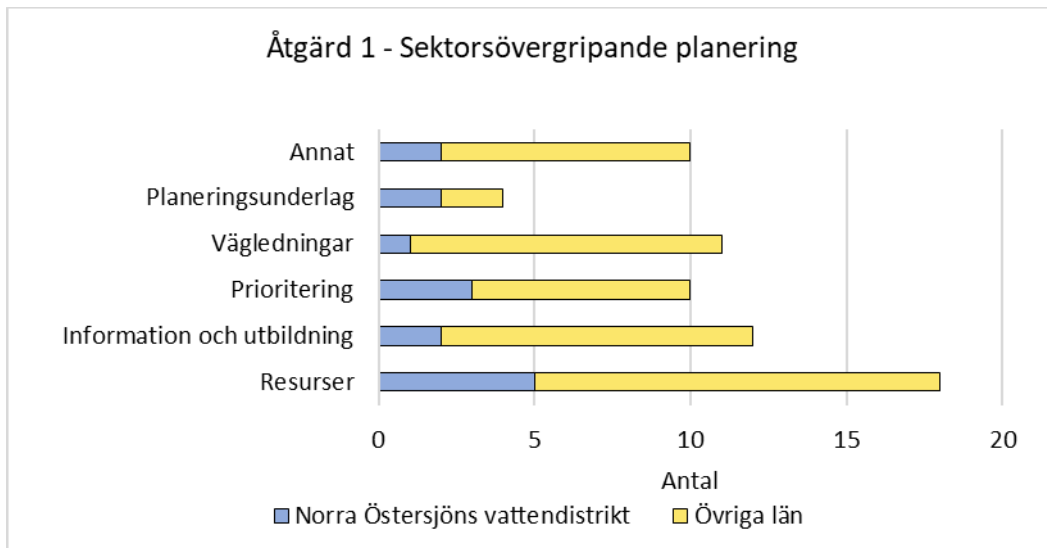
Åtgärder i sin helhet hittar du i Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027, som finns publicerade på vattenmyndigheterna.se.

Åtgärd 1, Sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Samtliga 21 länsstyrelser s självutvärdering gällande åtgärd 1 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figur 1 och 2, nedan.

Figur 1: Fördelningen av samtliga länsstyrelser s självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 1. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan.

Figur 2: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 1. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar - åtgärd 1

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett: 2 Åtgärden genomförs till mindre del, med motiveringen:

En gemensam planering är genomförd, själva arbetet blev stoppat på grund av en omställningsperiod på enheten där bland annat vattenförvaltning blev drabbad av omställningen. Det finns idag inga utpekade resurser, inga framtagna rutiner och ingen tydlig prioritering i organisationen. Resursfrågan är också en avgörande faktor där andra arbetsuppgifter är mera prioriterade för närvarande.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- Fler/förbättrade vägledningar
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar - åtgärd 1

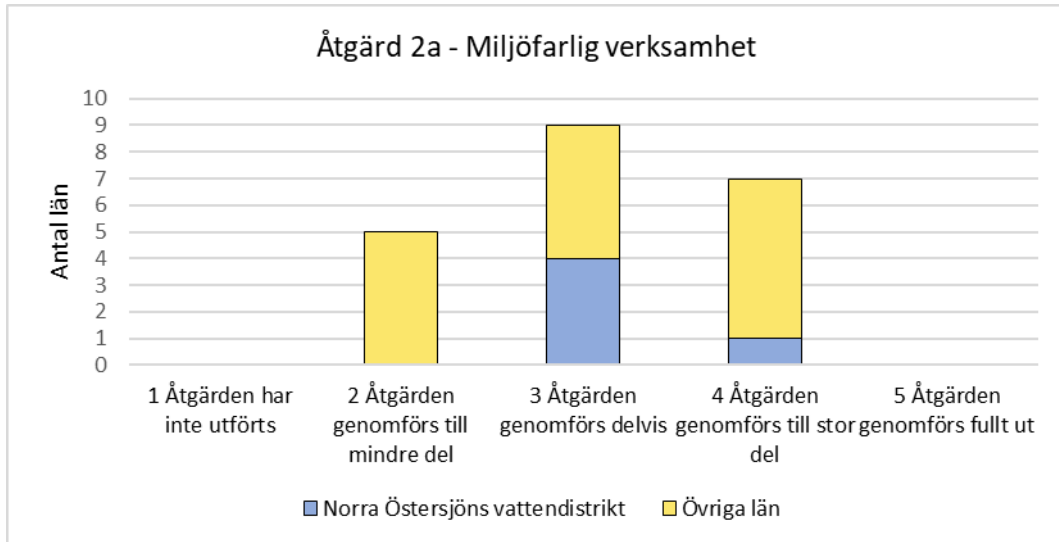
Vi noterar att Länsstyrelsen i Södermanland har initierat ett arbete med att genomföra åtgärden. Vattenmyndigheten konstaterar att genomförandegraden av åtgärd 1 behöver prioriteras högre.

Vi konstaterar att det förutom ökade resurser och tydligare prioritering också behövs förbättringar gällande planeringsunderlag. Vi ser fram emot möjligheten att föra dialog vilka förbättringar som behövs i samband med vårt besök hos er under rubriken "En dag om vattenförvaltning".

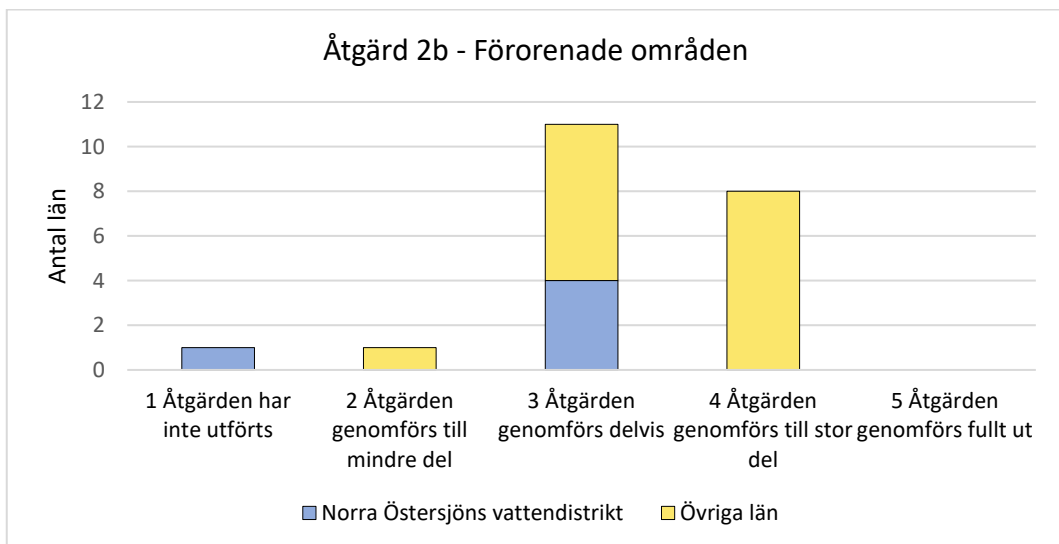
Vi hoppas de digitala åtgärdsunderlagen tillsammans med det nya planeringsunderlaget för kommuner i Excel kan vara till stöd för ert genomförande och uppmärksammar er också på att genomförandet av åtgärd 1 på Länsstyrelserna i Stockholm, Gävleborg och Dalarna är kan fungera som exempel att ta lärdomar från.

Åtgärd 2, Miljötillsyn och prövning

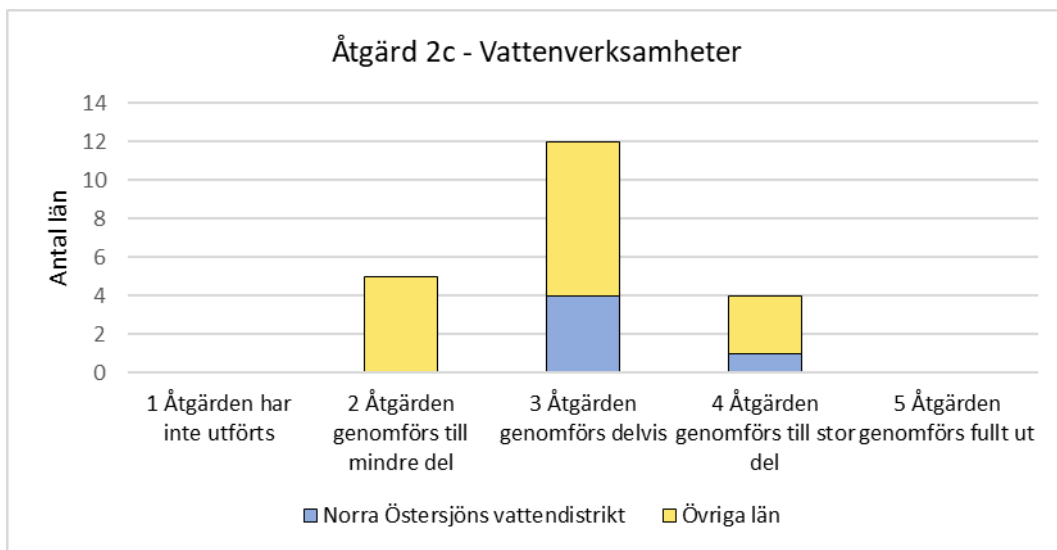
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 2 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

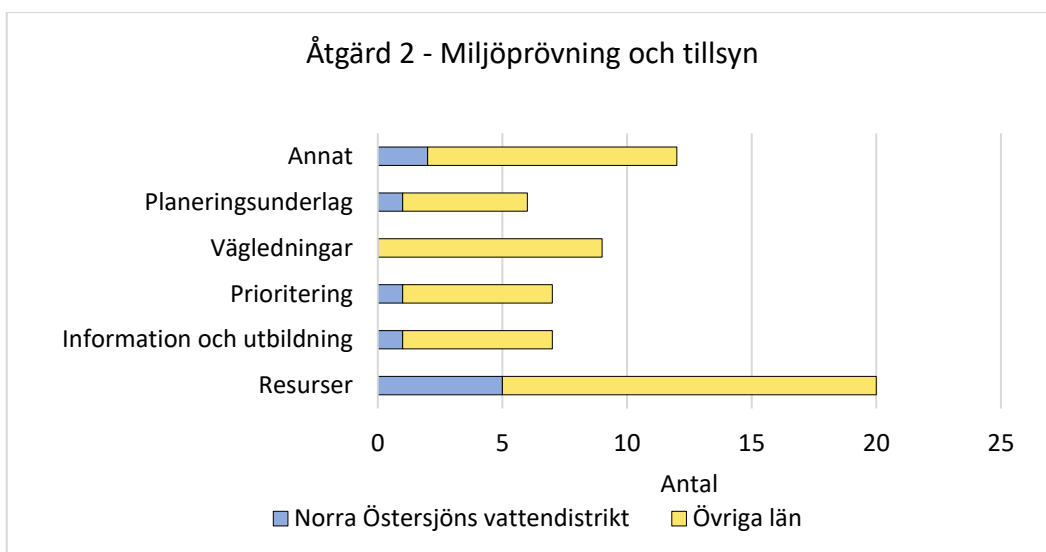
Figur 3: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2a. Stapeln anger antalet län.

Figur 4: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2b. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 5: Fördelningen av samtliga länsstyrelser självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2c. Stapeln anger antalet län.

Figur 6: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 2. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 2

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett

- a) 3 Åtgärden genomförs delvis,
- b) 3 Åtgärden genomförs delvis,
- c) 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringarna:

a) PRÖVNINGEN: Vid ny prövning i enlighet med punkt a beaktar länsstyrelsen MKN för vatten. Länsstyrelsens egen initierade omprövning har hittills inte prioriterats så i denna del uppfylls inte åtgärden. Vid omprövning på annat sätt (normalt på initiativ av verksamhetsutövare) beaktas MKN enligt åtgärden.

TILLSYNYNEN: Prioriteringen av tillsynen beror (liksom för tillsynsvägledningen) av behovet av tillsyn från alla miljöområden (avfallsfrågor, transportfrågor, buller, klagomål, luftutsläpp energiförbrukning mm). Det som händelsestyrt sker på de olika verksamheterna påverkar till betydande del den tillsynen som görs på verksamheterna. Då länsstyrelsen enbart har tillsyn över tillståndspliktiga verksamheter så innebär tillsynen att tillse att tillståndet, och i övrigt, miljöbalken med tillhörande bestämmelser följs. De påträffade avvikelserna från tillstånd och andra miljöbestämmelser följs upp. I denna del bedöms åtgärden i huvudsak följas.

b) Tillsyn av förorenade områden utifrån recipienters MKN ingår inte i planeringen, men i de fall MKN riskerar att påverkas i prövnings- och tillsynsärenden är det en faktor som beaktas. c) Vi har ingen egeninitierad tillsyn, endast händelsestyrd.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

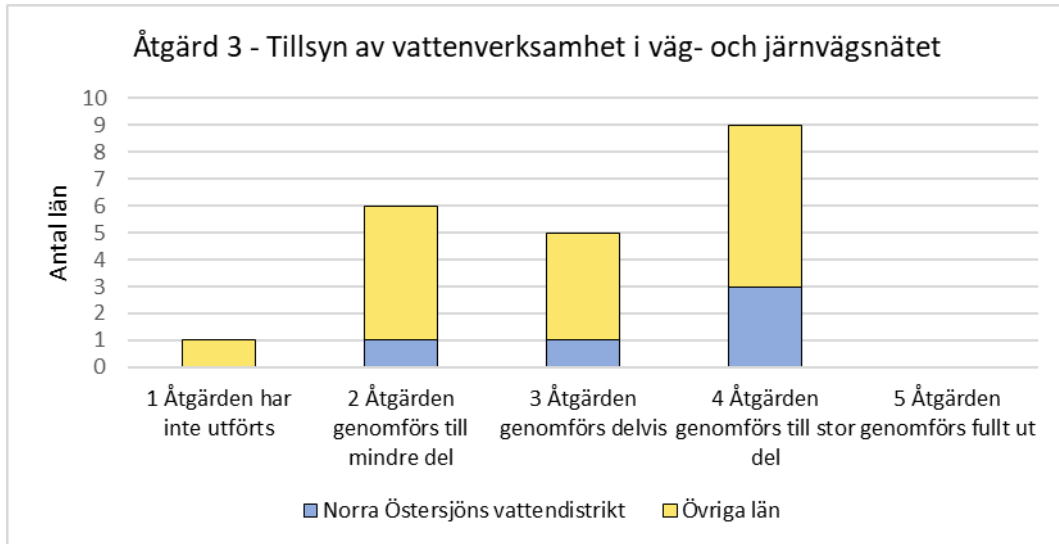
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 2

Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland behöver öka sitt genomförande av åtgärden och anger resurser som en av förutsättningarna för högre genomförandegrad och hänvisar till rubriken "Sammanfattning och generella medskick". Länsstyrelsen är den organisation som är bäst lämpad att bedöma resursbehovet för åtgärden utifrån den påverkan som behöver åtgärdas för att nå miljökvalitetsnormerna i länet. Vi bedömer att resursbehovet behöver synliggöras i länsstyrelsens budgetäskande.

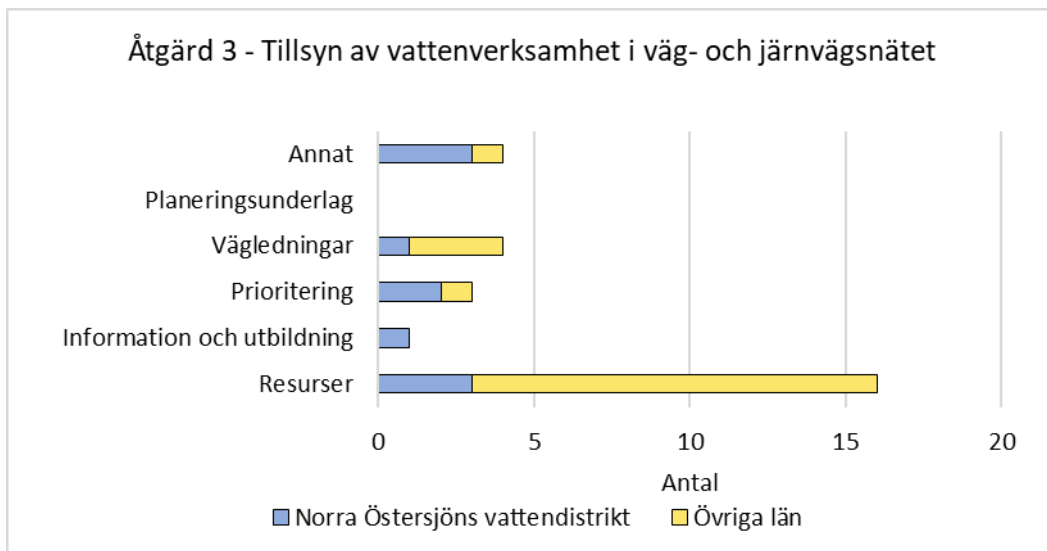
Länsstyrelsen behöver tydligare identifiera den egeninitierade tillsyn och de omprövningar som behöver ske för att åtgärda den påverkan som är möjlig inom ramen för miljöbalken, för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Vi hoppas de digitala åtgärdsunderlagen tillsammans med det nya planeringsunderlaget för kommuner i Excel kan vara till stöd för ert genomförande.

Åtgärd 3, Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 3 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 7: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 3. Stapeln anger antalet län.

Figur 8: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 3. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 3

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringen:

Vi handlägger anmälningar, samråd inför tillstånd, samt tillsyn exempel klagomål.

Vi har ingen egeninitierad tillsyn, endast händelsestyrd.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

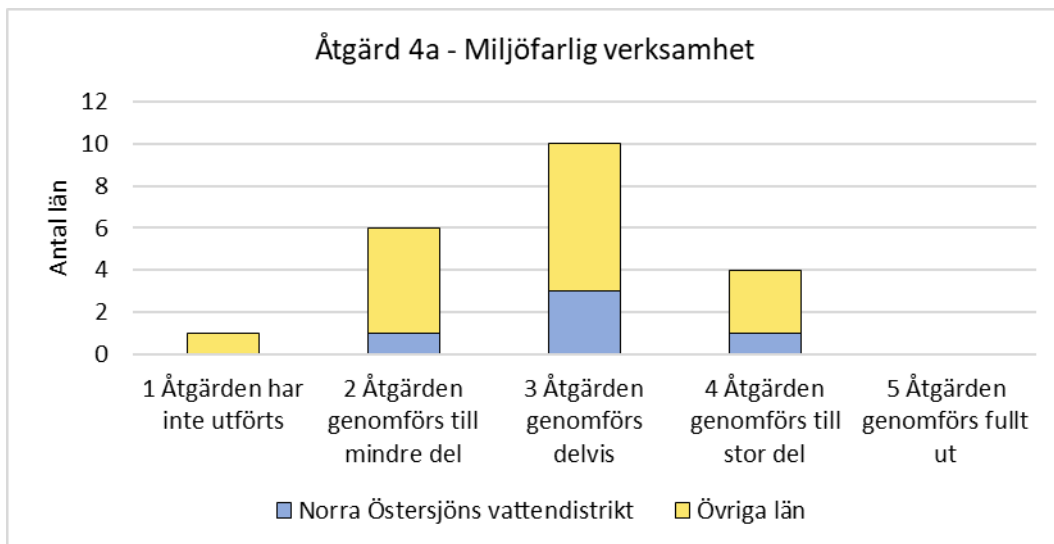
- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledning
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 3

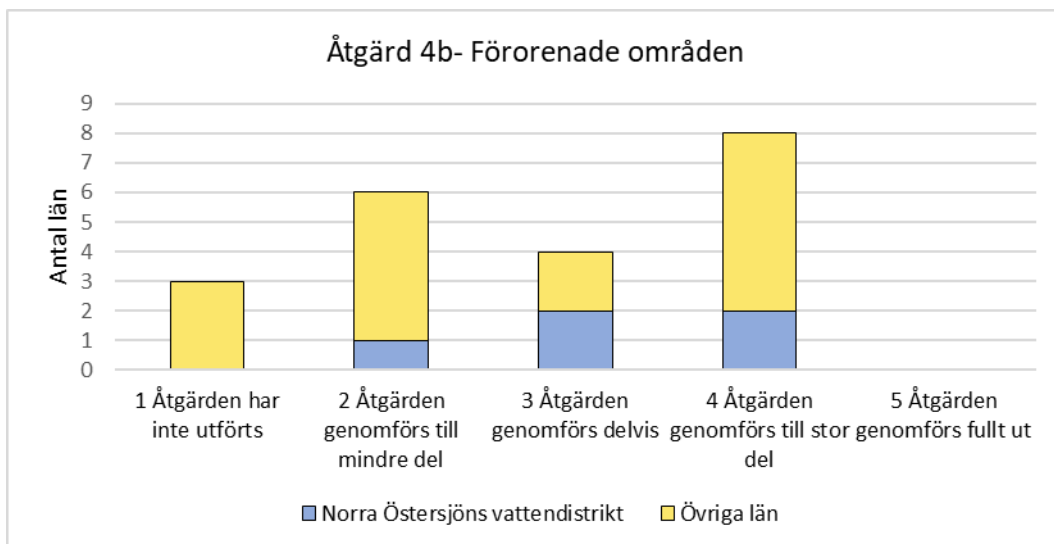
Ni bedömer att ni genomför åtgärden till stor del. I och med att ni inte har någon egeninitierad tillsyn behöver ni sannolikt utöka arbetet med det för att åtgärda de vattenpassager som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Av svaret framgår inte om ni har en samverkan med Trafikverket eller inte. Om inte, behöver er tillsyn innefatta en samverkan med dem. Länsstyrelsen i Uppsala har löpande samverkan med Trafikverket och kan möjligen ha lärdomar kring samverkan med Trafikverket som ni kan ta del av.

Åtgärd 4, Tillsynsvägledning till kommuner

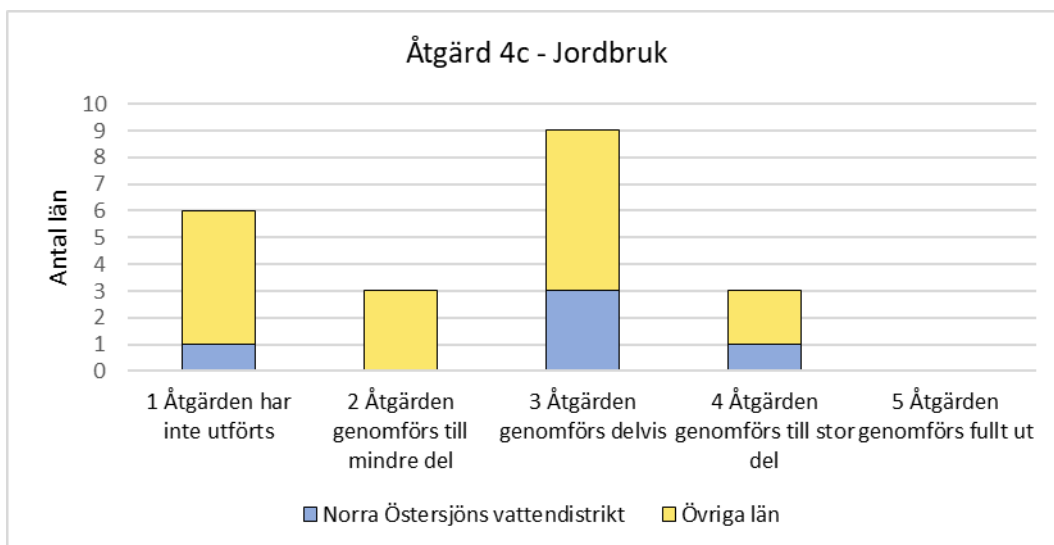
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 4 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

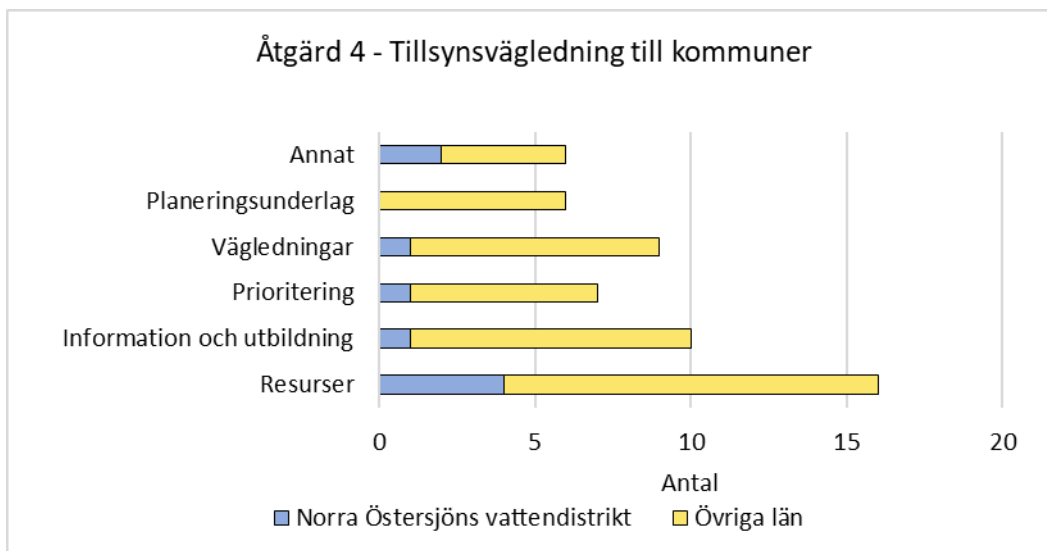
Figur 9: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4a. Stapeln anger antalet län.

Figur 10: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4b. Stapeln anger antalet län.

Figur 11: Fördelningen av samtliga länsstyrelser självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4c. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 12: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 4. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 4

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett

- a) 2 Åtgärden genomförs till mindre del,
- b) 2 Åtgärden genomförs till mindre del,
- c) 1 Åtgärden har inte utförts, med motiveringarna:
  - a) Tillsynsvägledningen beror av fler frågor än vattenfrågorna (avfallsfrågor, transportfrågor, buller, klagomål, luftutsläpp energiförbrukning mm) varför en avvägning görs och normalt prioriteras de frågor som nationellt är i fokus (tex regleringsbrev och nationella strategin för tillsynen).
  - b) Länsstyrelsen vägleder länets kommuner i frågor om åtgärder av förorenade områden. Därtill arrangeras tillsynsvägledning tillsammans med övriga län i Mälarlänssamarbetet (MÅLSAM). Även om specifik vägledning om MKN inte är huvudfokus vid tillsynsvägledning inom området så bidrar vägledningen till att åtgärder av förorenade områden kan vidtas i större omfattning vilket leder till bättre förutsättningar för att MKN ska följas.
  - c) Tillsynsvägledning har inte genomförts på grund av resursbrist.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

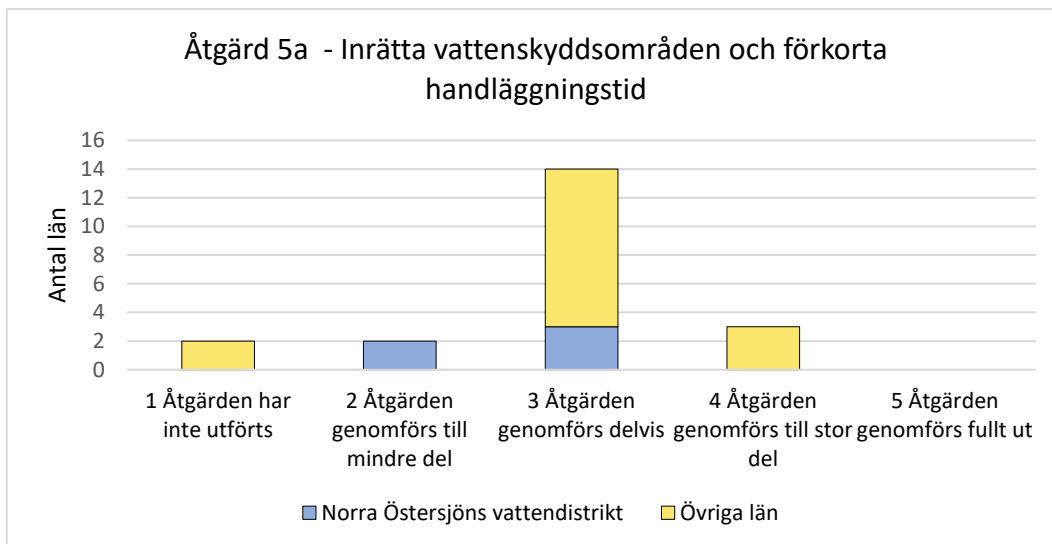
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar - åtgärd 4

Vattenmyndigheten konstaterar att ni endast till en mindre del genomför tillsynsvägledning för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Ni anger att mer resurser behövs för att öka genomförandegraden. Vattenmyndigheten bedömer att Länsstyrelsen i Södermanland behöver säkra resurser för att kunna genomföra åtgärden. Gällande resurser, läs mer under rubriken "Sammanfattning och generella medskick".

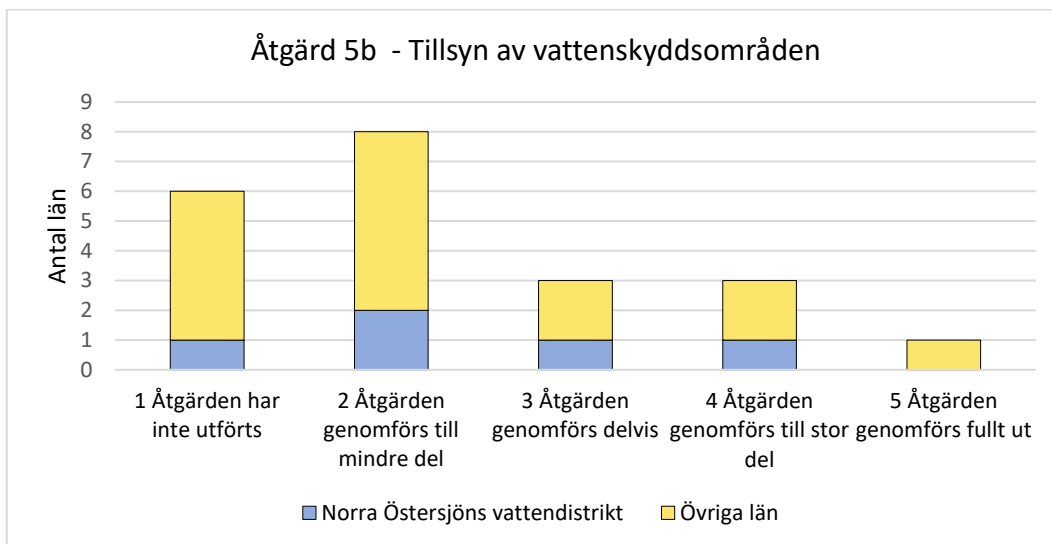
Vi vill uppmuntra att använda vattenförvaltningens analys av påverkan och åtgärdsbehov som underlag till prioritering av tillsynsvägledningsinsatser. Kommunernas svar på rapporteringen kan också innehålla information kring behov av tillsynsvägledning. Kommunernas enkätsvar kommer att publiceras som ett Exceldokument på Vattenmyndigheternas webbplats.

Åtgärd 5, Långsiktigt skydd av vattentäkter

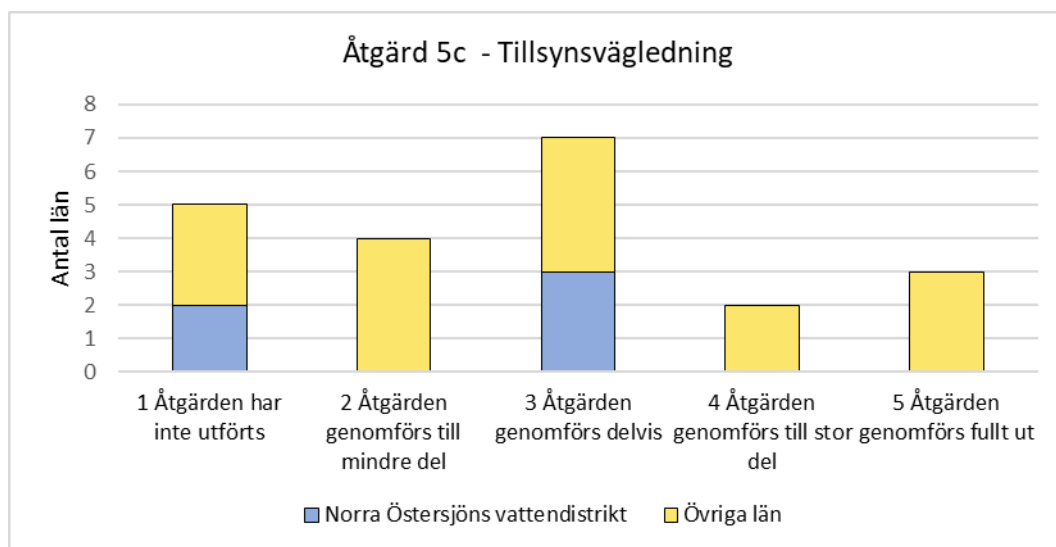
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 5 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

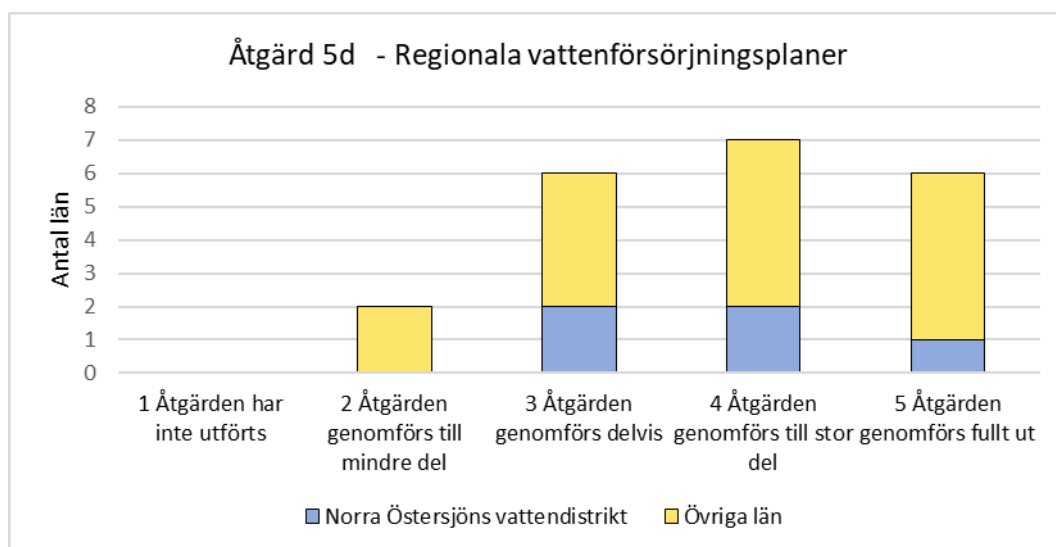
Figur 13: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5a. Stapeln anger antalet län.

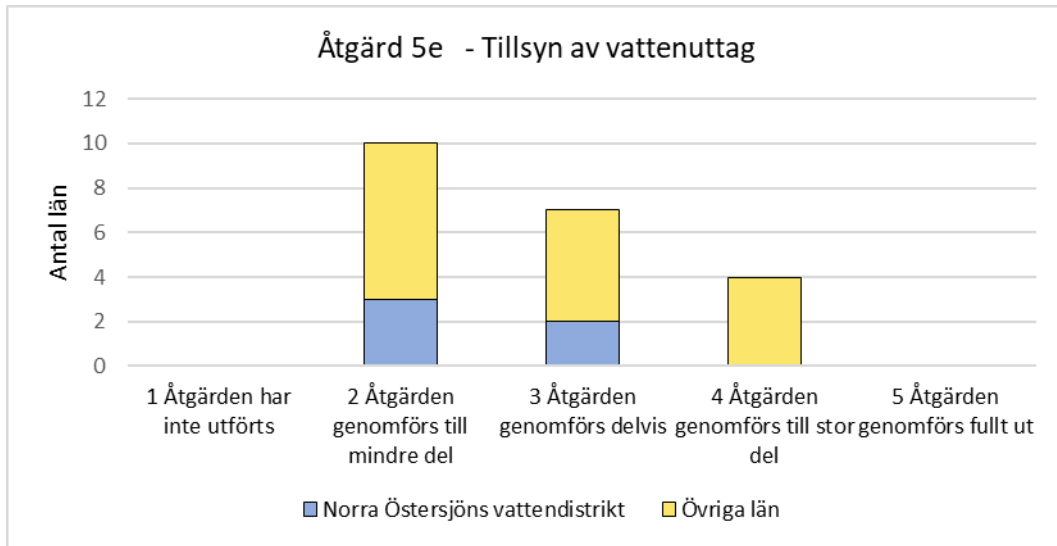
Figur 14: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5b. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

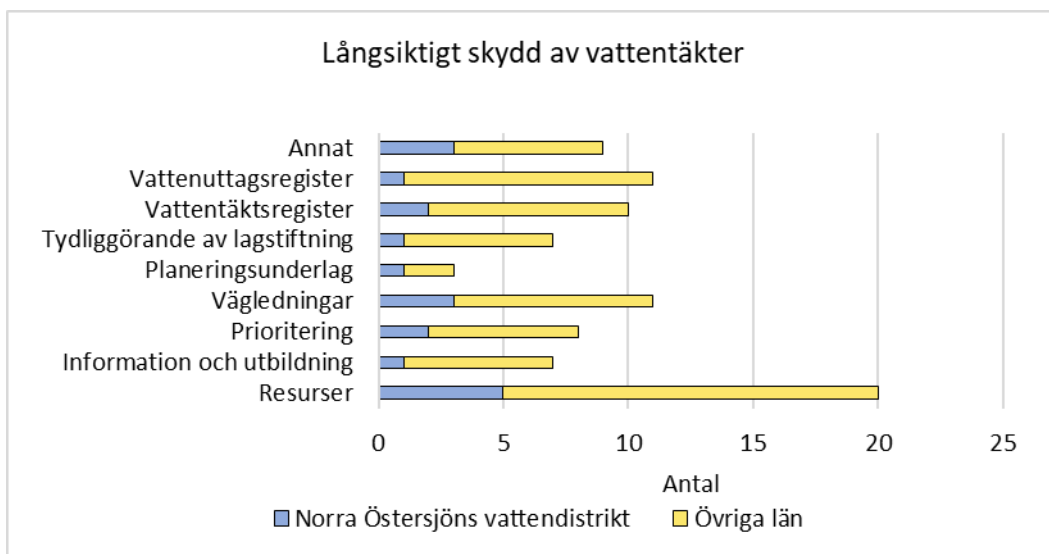
Figur 15: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5c. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 16: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5d. Stapeln anger antalet län.

Figur 17: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5e. Stapeln anger antalet län.

Figur 18: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 5. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 5

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett a) 2 Åtgärden genomförs till mindre del,

b) 1 Åtgärden har inte utförts,

c) 1 Åtgärden har inte utförts,

d) 3 Åtgärden genomförs delvis,

e) 2 Åtgärden genomförs till mindre del, med motiveringarna:

a) Länsstyrelsen arbetar med kommunerna för att skynda på inrättandet av vattenskyddsområden.

b) Arbetsuppgiften har inte prioriterats.,

c) Arbetsuppgiften har inte prioriterats.

d) Länets regionala vattenförsörjningsplan kommer att färdigställas under året., men innehåller inte förslag på konkreta åtgärder.

e) De större vattenuttagen är inventerade och det är klarlagt vilka som saknar tillstånd, men vi har en uppfattning av att det finns fler betydande vattenuttag som vi inte känner till.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Tydliggörande av lagstiftning som rör vattenuttag**
- **Ett samlat register kring vattentäkter (allmänna och enskilda) som försörjer fler än 50 personer eller tar ut mer än 10 m³.**
- Register över- eller på annat sätt samlad information om vattenuttag
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 5

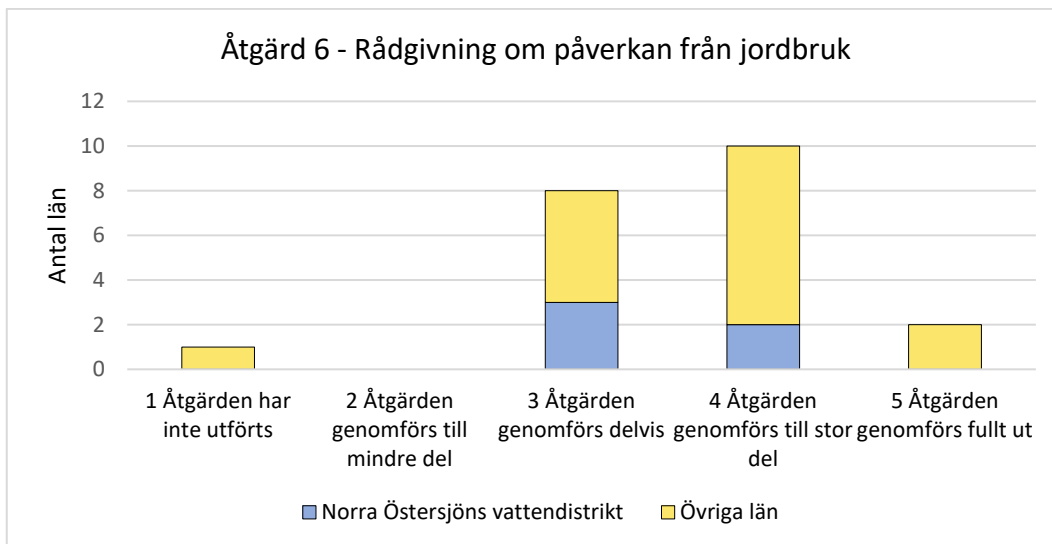
Vattenmyndigheten anser att det är positivt att Länsstyrelsen arbetar tillsammans med kommunerna för att vattenskyddsområden ska inrättas i större utsträckning. Det är även positivt att det snart finns en regional vattenförsörjningsplan i länet. Även om det saknas konkreta åtgärder i planen uppmuntrar Vattenmyndigheten att använda planen som prioriteringsunderlag för inrättande och tillsyn av vattenskyddsområden. Vattenmyndigheten vill här lyfta vikten av att tillsynen av vattenskyddsområden inte prioriteras bort helt till förmån för inrättande. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att se till att de krav som ställs inom vattenskyddsområdet faktiskt efterlevs, så att ett erforderligt skydd uppnås för vattentäkten även i praktiken.

Länsstyrelsen lyfter behovet av samlade register för vattentäkter respektive vattenuttag för att åtgärden ska kunna få en ännu högre genomförandegrad. Vattenmyndigheten är medveten om att det i dagsläget saknas ett komplett register över vattentäkter, men vill informera om SGU:s och Livsmedelsverkets pågående regeringsuppdrag där de ska utreda förutsättningarna för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata. Utredningen har hittills föreslagit ett samlat och enklare system för inrapportering av data kopplad till vattentäkter. Om ett sådant system införs skulle det innebära att Sverige, på sikt, får det samlade register över vattentäkter som efterfrågas av Länsstyrelsen. I väntan på detta finns information om vattentäkter i vattentäcksarkivet, dock ej fullständig för samtliga vattentäkter.

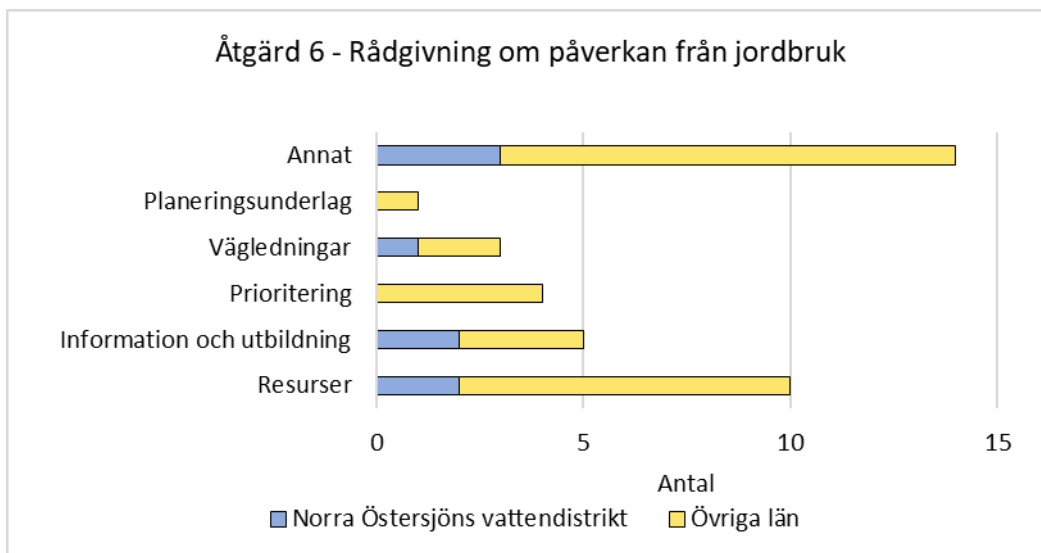
Vattenmyndigheten noterar att Länsstyrelsen efterfrågar mer och bättre vägledning för arbetet med vattenskydd och tar gärna emot synpunkter, till exempel i kommande dialogmöte med länet, om vad som efterfrågas mer specifikt. Vattenmyndigheten uppmuntrar även till dialog och erfarenhetsutbyte med handläggare på andra länsstyrelser, exempelvis genom befintliga handläggarnätverk.

Åtgärd 6, Rådgivning om påverkan från jordbruk

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 6 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 19: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 6. Stapeln anger antalet län.

Figur 20: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 6. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar - åtgärd 6

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringen:

Länsstyrelsen har genomfört kompetensutveckling gällande åtgärden inom landsbygdsprogrammet 2023. Länsstyrelsen har aktivt spridit information och upphandlat konsulter för rådgivning gällande åtgärdsarbetet inom Greppa Näringen. Under 2023 har 11 stycken informationsåtgärder som kurser, webinarie och fältvandringar genomförts inom åtgärden. Exempel på fältvandringar är fosforåtgärder och våtmarker, viltskador och övergödning och miljövänlig hästhållning. Kurser har arrangerats om precisionsodling inom lantbruk, kurser om utfodring av husdjur och växtnäringens förluster på hästgårdar. Behörighetskurser om hantering bekämpningsmedel för lantbrukare genomförs årligen i samverkan med andra Länsstyrelser.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

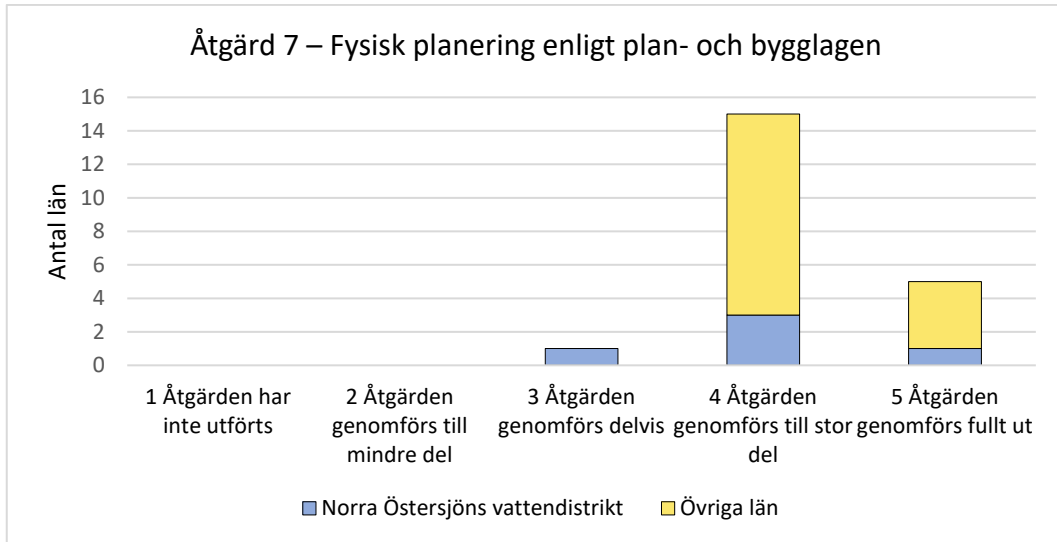
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 6

Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland delvis genomför åtgärden genom att genomföra en rad olika informations- och rådgivningsaktiviteter. Vattenmyndigheten uppmuntrar att fortsätta rådgivningen till jordbruk i de vattenförekomster där det finns riksatt miljö kvalitetsnormerna inte uppnås på grund av påverkan från jordbruket.

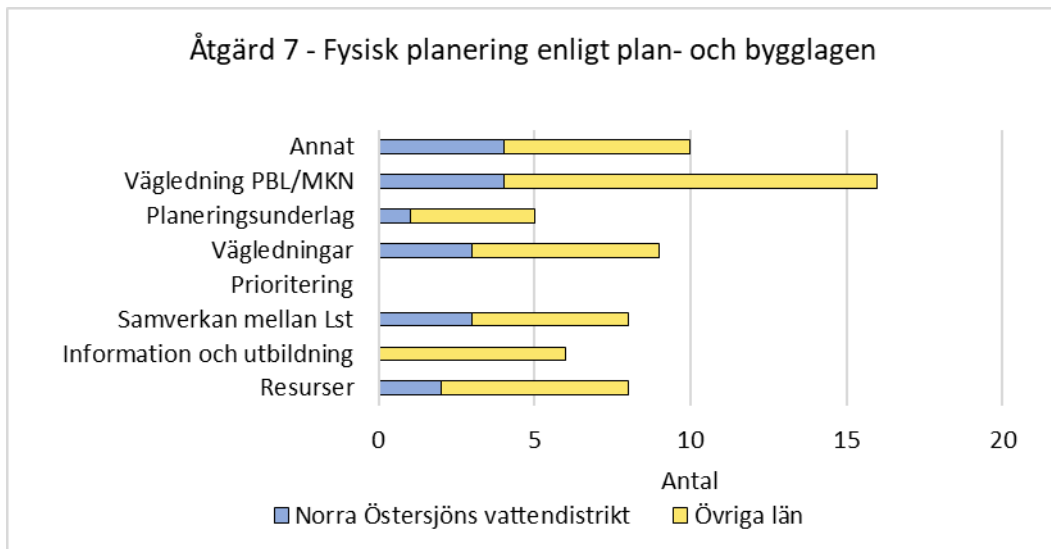
Vi noterar också att ni önskar fortbildningsinsatser för vattenrådgivare och påminner om möjligheten att lyfta frågan i samband med vårt besök hos er i höst med rubriken "En dag om vattenförvaltning".

Åtgärd 7, Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 7 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 21: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 7. Stapeln anger antalet län.

Figur 22: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 7. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 7

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringen:

I samtliga detaljplaneförslag som inkommer till Länsstyrelsen ges sakkunniga inom vattenförvaltning möjlighet att medverka i handläggningen. Vid vägledningsinsatser inom ÖP- DP inbjuds alltid sakkunniga inom vattenförvaltning att medverka.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- **Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen**
- Vägledning kring hur lagstiftningen i PBL ska jämkas med kraven kring MKN
- **Annat (fritext): Interna styrdokument som tydligare understryker behovet av och understödjer det sektorsövergripande/tvärsektoriella arbetssättet..**

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 7

Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland bedömer att ni till stor del genomför åtgärden och att sakkunniga inom vattenförvaltningen inbjuds att medverka i handläggning av planer och vägledningsinsatser.

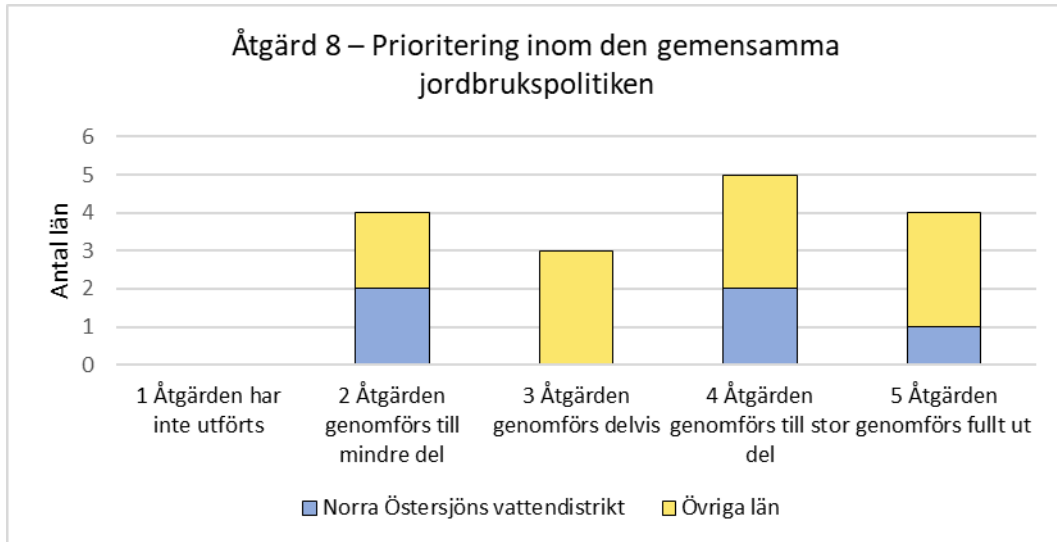
Vi noterar också att ni bedömer att det behövs mer resurser för arbete och interna styrdokument som understryker behovet av det sektorsövergripande/tvärsektoriella arbetssättet. Ert svar ger intryck av att arbetet behöver förstärkas för att fullt ut granska och vägleda utifrån miljökvalitetsnormerna för vatten. En möjlighet till dialog kring detta finns när vi besöker Länsstyrelsen i höst i samband med "En dag om vattenförvaltning".

Kommunernas svar på rapporteringen kan innehålla information om kommunernas arbete med fysisk planering som kan vara underlag för ert arbete med åtgärden. Kommunernas enkätsvar kommer att publiceras som ett Exceldokument på Vattenmyndigheternas webbplats.

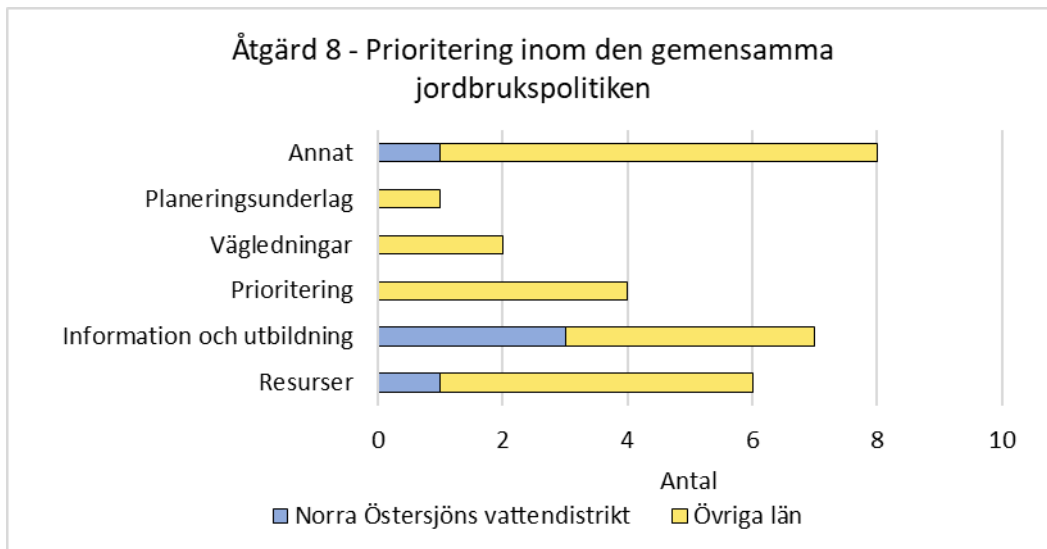
Vi konstaterar också att ni liksom flera andra länsstyrelser efterfrågar ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser. Vi noterar det inför vår planering och har också förmedlat behovet till Boverket som har ansvar för vägledning enligt PBL.

Åtgärd 8, Prioritering inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 8 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 23: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 8. Stapeln anger antalet län.

Figur 24: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 8. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 8

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringen:

De flesta av dessa åtgärder går att söka stöd för via SAM-ansökan kopplat till jordbrukarstöden. Vi handlägger dessa ärenden

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

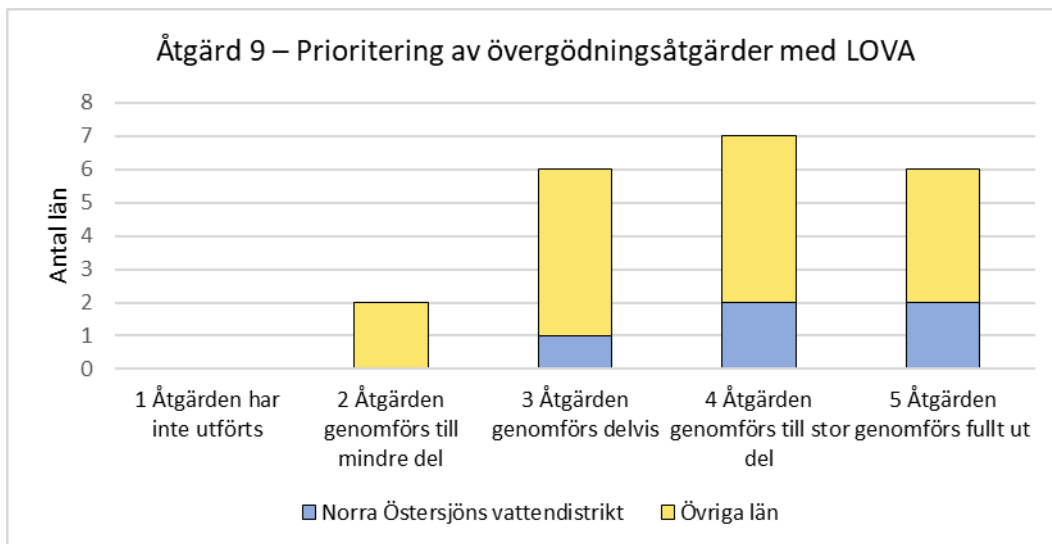
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 8

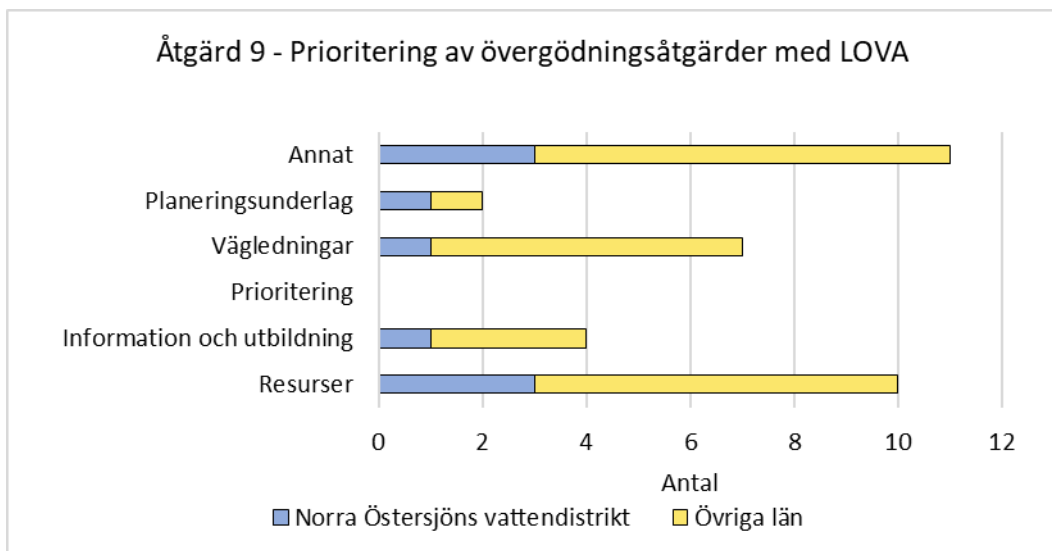
Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland bedömer att åtgärden genomförs till stor del genom ärenden i jordbrukarstöden handläggs. Vi uppmuntrar till fortsatt åtgärdsgenomförande och att också verkar för att åtgärder genomförs tillsammans med åtgärdssamordnare, vattenorganisationer, rådgivare med flera. Vi vill också uppmuntra till samverkan mellan handläggningen av LOVA-stöd och stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Åtgärd 9, Prioritering av övergödningsåtgärder med LOVA

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 9 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 25: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 9. Stapeln anger antalet län.

Figur 26: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 9. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 9

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 5 Åtgärden genomförs fullt ut, med motiveringen

Länsstyrelsen samverkar med olika aktörer för att driva arbetet mot näringsbelastning där kostnadseffektiva och prioriterade åtgärder enligt åtgärdsprogrammet och de regionala behoven har varit centrala faktorer i urvalsprocessen för vilka projekt som beviljats LOVA-bidrag. LOVA-bidrag har bland mycket annat gått till åtgärdssamordnare i olika organisationer för att bibehålla en kontinuitet i upparbetade arbetssätt och för att försöka tillvarata de initiativ till miljöåtgärder som redan tagits på kommunal och lokal nivå. Prioriteringarna sker utifrån de åtgärdsbehov som finns och hur kostnadseffektiva de föreslagna projekten är. Länsstyrelsen samverkar såväl internt som externt för att underlätta sökandet av stöd och för att optimera kostnadseffektiviteten i de projekt som genomförs.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

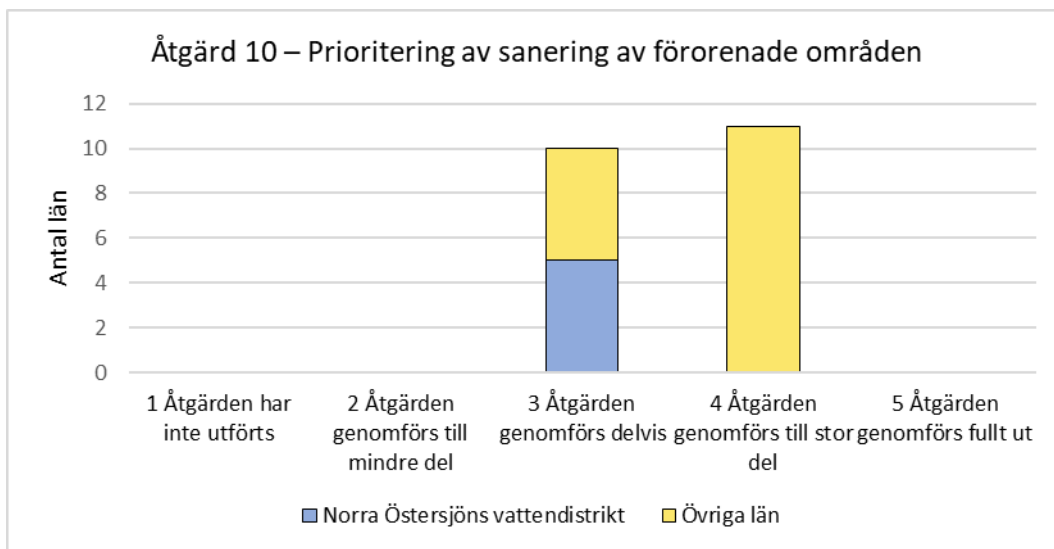
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 9

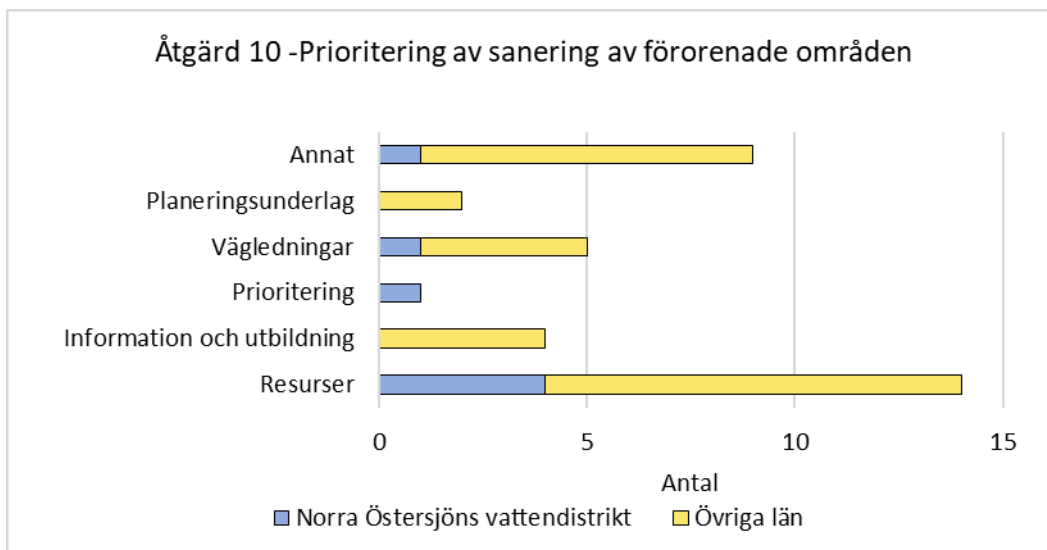
Vattenmyndigheten konstaterar att genomförandet av åtgärden genomförs fullt ut genom att Länsstyrelsen i Södermanland samverkar internt och externt och prioriterar ansökningarna utifrån åtgärdsbehoven som finns. Vattenmyndigheten uppmuntrar till att fortsätta genomförandet samt att använda Vattenmyndighetens underlag för åtgärdsbehov som nu också finns i form av ett Excelbaserat underlag, se [digitala åtgärdsunderlagen](#). Vi vill också uppmuntra till fortsatt samverkan mellan arbetet med LOVA-stöd och stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Åtgärd 10, Prioritering av sanering av förorenade områden

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 10 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 27: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 10. Stapeln anger antalet län.

Figur 28: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 10. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 10

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringen:

När förorenade områden tilldelas en riskklass vägs vattenkvaliteten och MKN in. I riskbedömningen vägs olika delar in som skyddsvärde, känslighet, föroreningars farlighet och spridningsförutsättningar. Om det finns vattendrag i närheten av objektet ökar objektets känslighet och ev. skyddsvärde vilket oftast ger en högre riskklass. Riskklass 1 innebär högsta risken för människors hälsa och miljö, riskklass 4 är lägsta riskklassen. I Länsstyrelsens arbete med EBH-objekt prioriteras arbete med riskklass 1- och 2 objekt och dessa hamnar oftast som omfattande/relativt omfattande i behovsutredningen.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

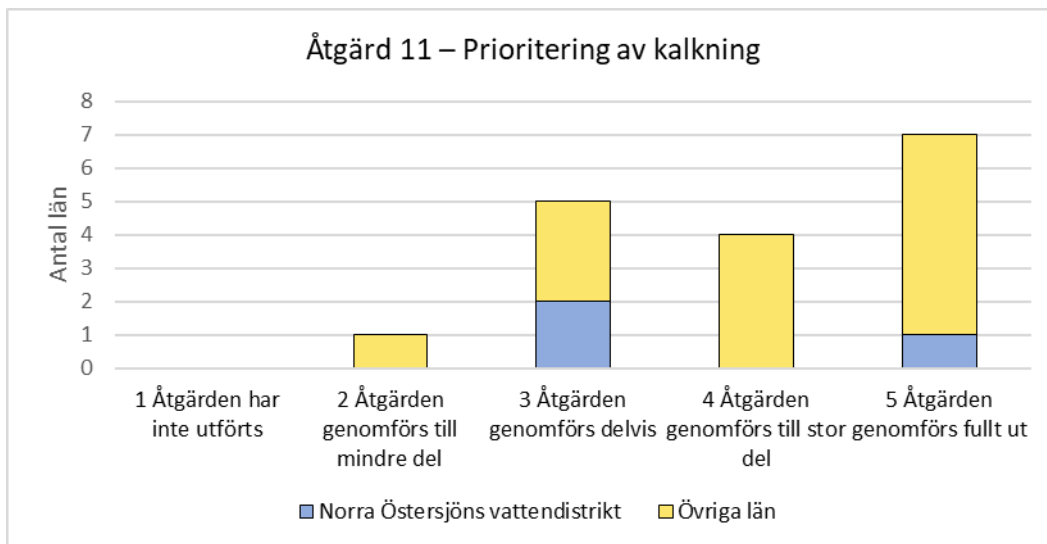
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 10

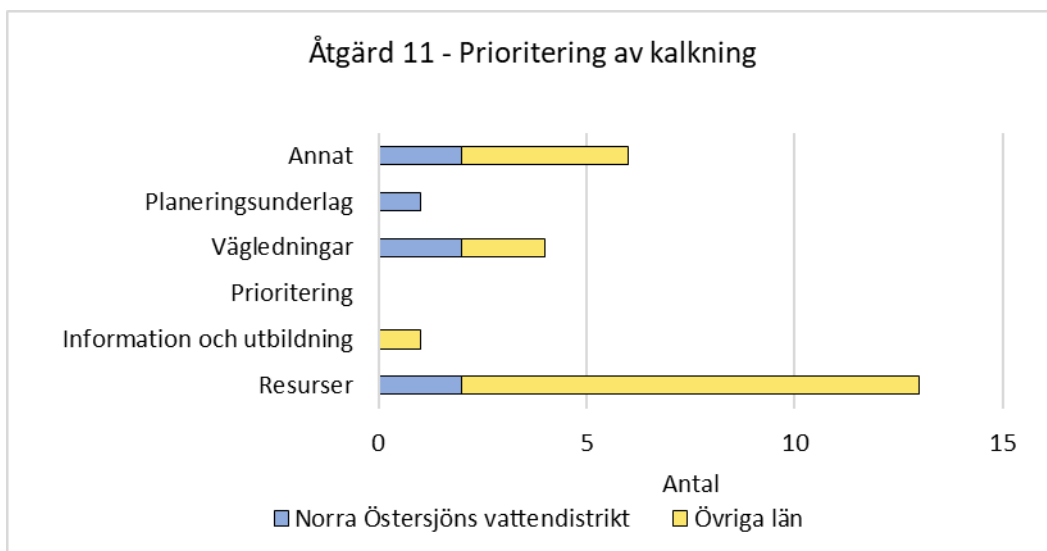
Vattenmyndigheten noterar att Länsstyrelsen i Södermanland delvis genomfört åtgärden och väger in miljökvalitetsnormerna i bedömningen. Vi vill utifrån ert svar uppmuntra till att öka åtgärdsgenomförandet.

Åtgärd 11, Prioritering av kalkning

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 11 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 29: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 11. Stapeln anger antalet län. Åtgärden berör ej Stockholm och Uppsala län.

Figur 30: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 11. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar – åtgärd 11

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett 5 Åtgärden genomförs fullt ut, med motiveringen:

Länet har inte särskilt stora problem med försurning, men har en aktuell och uppdaterad plan för kalkning. De vatten som riskerar att inte uppnå god ekologisk status på grund av försurning prioriteras.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

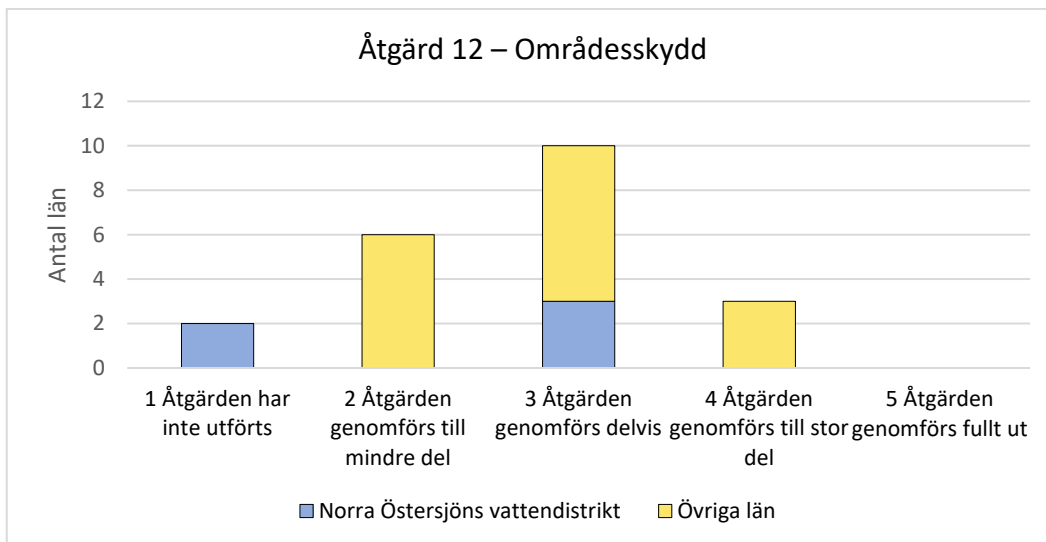
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext)

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 11

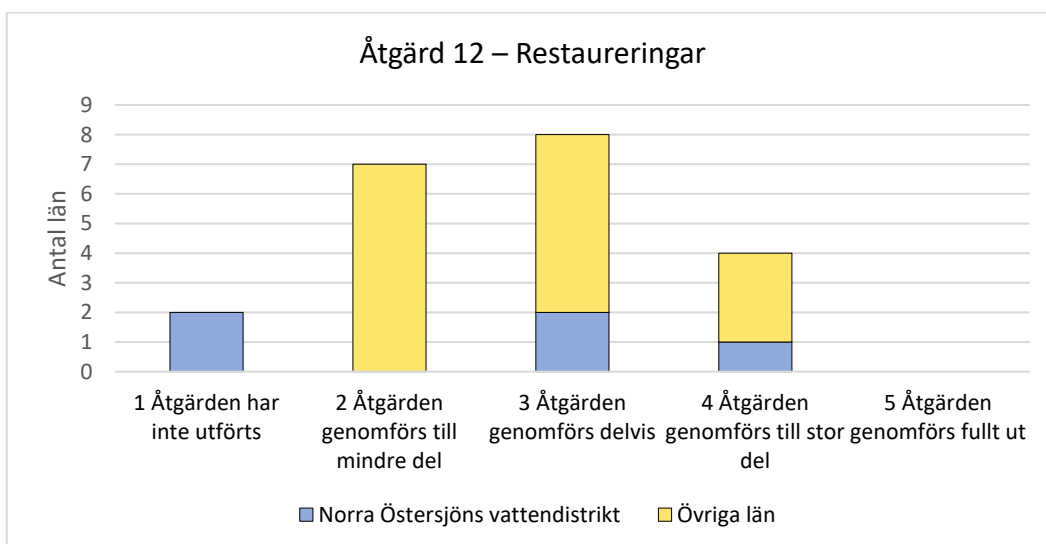
Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland bedömer att åtgärden genomförs fullt ut, genom att de vatten som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormen för vatten med avseende på försurning kalkas.

Åtgärd 12, Prioritering av områdesskydd och restaureringar

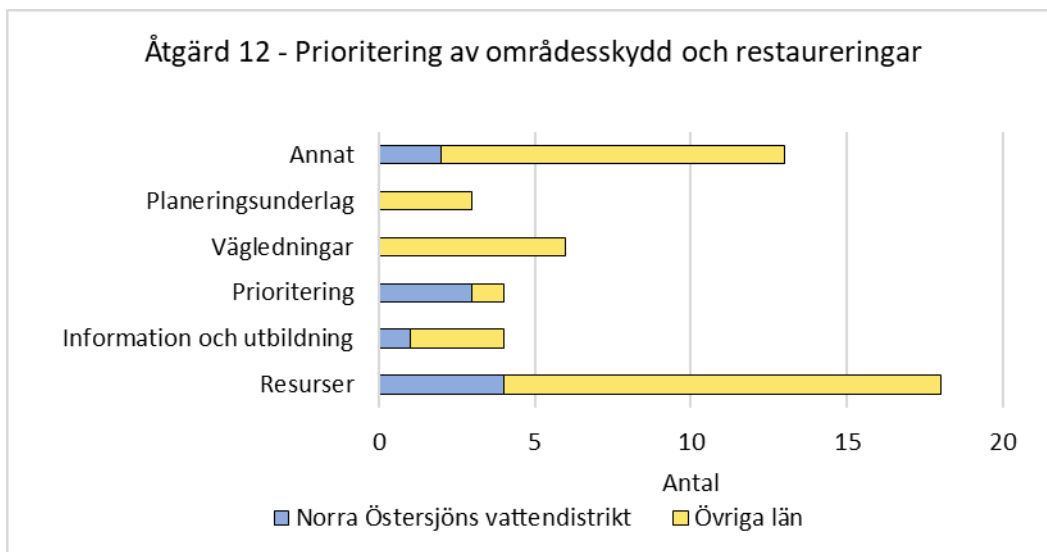
Samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande åtgärd 12 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

Figur 31: Fördelningen av samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 12 - områdesskydd. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 32: Fördelningen av samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 12 - restaureringar. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 33: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 12. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Södermanlands svar - åtgärd 12

Länsstyrelsen i Södermanland har på en femgradig skala angett

a) 3 Åtgärden genomförs delvis

b) 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringarna:

a) Länsstyrelsen arbetar med områdesskydd så långt det går med de resurser som finns till förfogande.

b) Länsstyrelserna har en handlingsplan för att genomföra restaurering i inlandsvatten och kustnära miljöer så att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Länsstyrelsen i Södermanland har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- **Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet**
- Fler/förbättrade vägledning
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext)

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar - åtgärd 12

Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Södermanland delvis genomför åtgärden och jobbar med restaureringar av vattenmiljöer. Arbetet behöver tydligare prioriteras utifrån miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Ärendet

Beslut om denna skrivelse har fattats, av Carina Färm vattenvårdsdirektör för Norra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen Västmanland. Föredragande har varit David Liderfelt, samordnare på Vattenmyndigheten Norra Östersjöns vattendistrikt. LarsErik Johansson, Daniel Anundi, Gitte Jensen och Martin Erlandsson Lampa har varit delaktiga i ärendet. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.